

ADAPTACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA. CURSO 2019/2020

CENTRO: IES ILLA DE ONS (BUEU)

CURSO: 3ºESO

MATERIA: Xeografía e Historia

DEPARTAMENTO: Xeografía e Historia

DATA: 08/05/2020

Instrucións do 27 de abril de 2020, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa para o desenvolvemento do terceiro trimestre do curso académico 2019/20, nos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia.

ÍNDICE

1. **Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindibles.**
2. **Avaliación e cualificación.**
3. **Metodoloxía e actividades do 3º trimestre (recuperación, reforzo, repaso, e no seu caso ampliación)**
4. **Información e publicidade.**

1. Estándares de aprendizaxe e competencias imprescindibles

Criterio de avaliación	Estándar de aprendizaxe
Bloque 1.	
B1.1. Localizar e interpretar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe satélite	XHB1.1.1. Clasifica e distingue tipos de mapas e imaxes satélite. ■CAA ■CMCCT■CCL ■CD XHB1.1.2. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa utilizando datos de coordenadas xeográficas. ■CAA ■CMCCT■CD XHB1.1.3. Coñece e interpreta os tipos mapas temáticos. ■CAA ■CMCCT■CCL ■CD
Bloque 2.	
B 2.12. Analizar gráficos de barras por países e textos onde se reflectan os niveis de consumo, o comercio desigual e a débeda externa entre países en desenvolvemento e os desenvolvidos.	XHB2.12.1. Comparar as características do consumo interior de países. ■CAA ■CSC■CCL ■CD
Bloque 3.	
B 3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.	XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son herdanza do pasado ■CAA ■CMCCT■CCL ■CD
B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.	XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas. ■CAA ■CCL ■CD
B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.	XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade. XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos. ■CAA ■CMCCT■CCL ■CD
B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía)	XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclaves xeográficos. ■CAA ■CMCCT
B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.	XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época. ■CSC ■CCL

2. Avaliación e cualificación

Avaliación	Procedementos: Para a valoración da progresión académica do alumnado teranse en conta probas de diversa tipoloxía –escritas e/ou en formato audiovisual-, diferenciando entre as probas de contidos e as de carácter competencial, que se complementarán cunha serie de rexistros escritos, orais e/ou telemáticos que permitan a avaliación individualizada da dinámica de aprendizaxe do alumnado.
	Instrumentos: ✎ Probas de contidos: Atendendo á dimensión histórica da materia, pretendemos que o alumnado asimile os datos e feitos históricos básicos e os coñecementos nucleares propios de cada curso, que se avaliarán mediante probas escritas -ou a través de medios telemáticos , como cuestionarios en liña, a través de <i>Google Forms</i> , <i>Kahoots</i> ou outras ferramentas dixitais- de resposta curta e/ou tipo test, de resposta simple ou múltiple. Os contidos das probas serán seleccionados a partir dos criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe imprescindibles , indicados no presente documento. Poderá establecerse ata un máximo de tres probas de contidos, que sumarán ata 3 puntos . O alumno ou alumna deberá acadar na 1ª e na 2ª avaliación unha cualificación mínima de 1,05 puntos (o 35% da nota total das probas de contidos) para facer media en sendas avaliacións coa proba global competencial. Non obstante, este requisito non se terá en conta para a obtención da nota da terceira avaliación, na cal non se establecerá unha cualificación mínima na nota de contidos do alumnado. ✎ Probas competenciais: Atendendo á dimensión formativa e ética da materia, consideramos fundamental a aprendizaxe de pautas para a lectura e interpretación de fontes históricas, artísticas e xeográficas, así como a formación dun pensamento crítico propio, que avaliaremos mediante probas competenciais, baseadas na adquisición dos coñecementos nucleares, as destrezas instrumentais básicas do ámbito e da materia, e as competencias clave. Esta proba poderá ser escrita, oral ou en forma de proxecto -cuxo resultado poderá materializarse en formato audiovisual e/ou poderá combinar diversos rexistros orais, escritos, telemáticos...-. A proba competencial de cada avaliación terá un carácter global , co que, poderá incluír contidos e destrezas impartidos dende o comezo do curso ata o momento de realización da mesma. Teranse en conta na súa elaboración os mínimos exixibles , seleccionados a partir dos criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe imprescindibles , indicados no presente

documento; así como os coñecementos nucleares e destrezas instrumentais e competenciais das materias, que figuran na programación. Establecerase **unha proba competencial en cada trimestre**, que sumará **ata 4 puntos**. O alumno ou alumna deberá acadar **na 1ª e na 2ª avaliación** unha puntuación mínima de **1,4 puntos (35% da nota total da proba competencial)** para facer media nas avaliacións coas probas de contidos. Non obstante, este requisito non se terá en conta para a obtención da nota da terceira avaliación, na cal non se establecerá unha cualificación mínima na nota competencial do alumnado. Na cualificación das probas competenciais teranse en conta os descritores dos niveis de logro para cada destreza seleccionada, a partir das **rúbricas das competencias clave elaboradas polo departamento**, reservándose para a puntuación da expresión escrita do alumnado, unha porcentaxe nunca superior ao 20% da nota de cada actividade.

✂ **Dinámica de aprendizaxe do alumnado:** Ao tratarse dunha avaliación continua, **valorarase de forma individualizada** o traballo diario do alumnado en todas as avaliacións, tendo en conta na súa cualificación trimestral a **progresión observada e rexistrada dende o comezo do curso**. A dinámica de aprendizaxe do alumnado sumará **ata 3 puntos**. Puntuaranse unha serie de **actividades seleccionadas a realizar tanto na clase como aquelas propostas para a súa realización na casa** -incluíndo estas calquera tipo de procedemento citado anteriormente: oral, escrito, telemático, audiovisual...-, cun **mínimo de catro revisións por avaliación**. O alumnado coñecerá -previamente á súa realización- a selección de actividades cualificables en cada avaliación. Durante as avaliacións poderase propoñer o desenvolvemento dun ou varios proxectos de investigación, recompilación ou interpretación, individual e/ou colaborativo. Cando estes proxectos se desenvolvan en grupo, será obxecto de avaliación, entre outros requisitos, o **desempeño cooperativo** do alumnado (ver modelo de rúbrica na páx. 98 da programación). Dentro das actividades a desenvolver por parte do alumnado, o profesor ou profesora da materia poderá propoñer a **lectura dun ou varios libros**, que será/n puntuado/s mediante a realización dunha proba específica -escrita, oral ou coa presentación dun proxecto- baseada na comprensión lectora do mesmo. Ligado a esta valoración da dinámica de traballo diaria do alumnado, poderase levar a cabo a revisión do seu **caderno e/ou portfolio** -que poderá ser dixital, mediante a creación dunha carpeta en Google Drive ou mediante a plataforma de Google Classroom-, co fin de comprobar o seguimento dos contidos, a súa corrección, a inclusión de anotacións significativas sobre información relevante aportada polo/a profesor/a, cuestións relacionadas con métodos e técnicas de estudo do alumno ou alumna; así como para detectar posibles dificultades que estean a interferir no seu proceso de aprendizaxe. Isto será especialmente relevante na

	<p>terceira avaliación, na cal o profesorado da materia poderá valorar a entrega e/ou revisión de actividades desenvolvidas nas avaliacións anteriores, para aquel alumnado con algunha entrega pendente, con algunha avaliación suspensa, con reforzo ou ACI, ou para a mellora da cualificación final na materia. A puntuación do traballo diario leva implícito a valoración da participación activa do alumnado na aula cando as actividades ou postas en común así o requiran, así como o cumprimento coas datas propostas para a entrega das tarefas. Na terceira avaliación, valorarase positivamente, ademais, a asistencia do alumnado ás clases telemáticas marcadas polo profesorado da materia, que deberá levar un rexistro semanal da mesma.</p>
<p>Cualificación final</p>	<p>Indicar o procedemento para obter a cualificación final de curso:</p> <p>Ao tratarse dunha avaliación continua, a cualificación final resultará da media das tres avaliacións parciais, matizando a ponderación en cada unha, debido á excepcionalidade da terceira avaliación no presente curso. No canto dunha distribución crecente do peso das ponderacións ao longo do curso, o sistema de cualificación establecerase nunha progresión de 35% na 1ª avaliación, 40% na segunda e 25% na terceira avaliación.</p> <p>Ao longo do curso realizaranse, polo tanto, tres sesións de avaliacións nas que se recollerán as cualificacións dos alumnos e alumnas tendo en conta as seguintes premisas:</p> <ul style="list-style-type: none"> 👉 A avaliación de cada alumno ou alumna terá en conta as súas características individuais e valorará os progresos a partir do seu nivel inicial e de acordo coas súas posibilidades, circunstancias e esforzo persoal. 👉 O alumnado será informado dos criterios de avaliación e cualificación da materia aplicados polo profesorado. 👉 Para aprobar a materia na avaliación final será necesario acadar ou superar a cualificación mínima (5 puntos). Non se redondearán as cualificacións suspensas para acadar o aprobado.
<p>Proba extraordinaria de setembro</p>	<p>O alumnado que non supere a avaliación final do curso académico en xuño, terá a posibilidade de recuperar a materia na convocatoria extraordinaria de setembro. A proba extraordinaria dará prioridade aos criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe imprescindibles, indicados no presente documento. Poderá incluír cuestionarios sobre os contidos mínimos exixibles aquí sinalados, en forma de preguntas de resposta curta e/ou tipo test, de resposta simple ou múltiple (que sumarán ata 3 puntos); e</p>

	<p>actividades de carácter competencial -ejercicios de descripción e/ou análise de documentos históricos, artísticos ou xeográficos de diversa tipoloxía, a elaboración dun comentario de historia, de ordenación no tempo ou no espazo...- (que sumarán ata 4 puntos). Esta proba global computará ata 7 puntos. Asemade, o alumnado poderá sumar ata 3 puntos coa elaboración de tarefas e/ou proxectos de reforzo, consolidación ou ampliación, dispostos polo profesorado da materia.</p> <p>Atendendo á flexibilización da cualificación da materia, de acordo á situación de excepcionalidade vivida durante o terceiro trimestre, aquel alumnado que teña aprobada a terceira avaliación, non terá que examinarse na proba de setembro dos contidos impartidos na mesma.</p> <p>Asemade, aquel alumnado que durante a terceira avaliación teña superada a proba de contidos global e, entregase e superase os cuestionarios de recuperación/reforzo sobre os contidos da primeira e segunda avaliación, terá superada esta parte da proba extraordinaria de setembro. Entenderase que, neste caso, o alumnado que teña superada a parte dos contidos mínimos na proba de setembro (3 puntos), deberá examinarse unicamente da parte competencial da proba (4 puntos), e poderá sumar ata 3 puntos coa entrega das actividades determinadas pola profesora da materia -que serán de carácter competencial- de cara á preparación e adestramento das destrezas da proba.</p>
Alumnado de materia pendente	<p>Criterios de avaliación:</p> <p>O alumnado coa materia pendente de Xeografía e Historia de 2º da ESO -ou de cursos anteriores- contará cunha planificación que especifique as tarefas a entregar durante o curso académico e as datas de entrega correspondentes. Asemade, facilitaránselle os apuntes e materiais necesarios para o estudo e realización de ditas actividades a través da plataforma de Google: Classroom, que permanecerá aberta durante o curso académico para que o alumnado poida visualizar e/ou descargar os materiais, así como para consulta de dúbidas ao profesorado. A avaliación da materia pendente realizarase seguindo os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe imprescindibles, indicados no presente documento, así como as destrezas detalladas no capítulo sobre as materias pendentes e reforzos (a partir da páxina 178 da programación didáctica do departamento).</p> <p>Criterios de cualificación:</p> <p>O alumnado coa materia pendente de Xeografía e Historia -de 2º da ESO ou de cursos anteriores- deberá elaborar unha serie de actividades de carácter</p>

competencial, destinadas a reforzar e/ou a progresar nas destrezas instrumentais e nos coñecementos nucleares das materias do departamento e na competencia histórica. O seguimento deste traballo levarase a cabo pola xefa do departamento e o alumnado deberá entregar dito traballo axustándose ás datas propostas, tanto para o seu seguimento como para a entrega final do mesmo. O alumnado deberá, ademais, superar unha **proba escrita, de carácter global**, fixada para o mes de **xaneiro**. O alumnado que non supere a materia en **xaneiro**, poderá presentarse á **convocatoria ordinaria** establecida no mes de **maio** e, de darse o caso, á convocatoria **extraordinaria** do mes de **setembro**.

Procedementos e instrumentos de avaliación:

As **actividades de carácter competencial**, porán en práctica destrezas tales como: a **definición de conceptos clave** da materia, a **redacción de textos breves** a partir de ideas traballadas nos temas que lle corresponden en cada curso, o **comentario de fontes** históricas e/ou xeográficas... Estas actividades sumarán **ata 3 puntos**, e complementaranse cunha **proba escrita global** que sumará **ata 7 puntos**. Esta proba dará prioridade aos **criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe imprescindibles**, indicados no presente documento. Poderá incluír **cuestionarios** sobre os contidos mínimos exixibles aquí sinalados, en forma de preguntas de resposta curta e/ou tipo test, de resposta simple ou múltiple; e/ou **actividades de carácter competencial** -exercicios de descrición e/ou análise de documentos históricos, artísticos ou xeográficos de diversa tipoloxía, a elaboración dun comentario de historia, de ordenación no tempo ou no espazo...-.

Cando se estime oportuno, en base a criterios pedagóxicos e tras valorar as características específicas do alumno ou alumna, a xefa do departamento poderá determinar para a superación da materia, en vez dunha proba escrita, a entrega dun **proxecto** no que se apliquen ou poñan en práctica os coñecementos nucleares e destrezas instrumentais da materia, por considerar que este método de traballo se axuste mellor ás cualidades do alumno ou alumna, así como ás súas necesidades de reforzo, de adestramento en determinadas destrezas, etc. Neste caso, o proxecto asumirá a mesma puntuación asignada para a proba escrita.

3. Metodoloxía e actividades do 3º trimestre (recuperación, repaso, reforzo, e no seu caso, ampliación)

Actividades

Durante o terceiro trimestre planificáronse tarefas de repaso, recuperación, reforzo dos contidos esenciais da primeira e segunda avaliación, así como de ampliación, sobre unha selección de contidos mínimos correspondentes ao terceiro trimestre do curso.

> Tarefas de recuperación e/ou reforzo

✎ **Actividade de recuperación e/ou reforzo (1º Trimestre).** Cuestionario

✎ **Actividade de recuperación e/ou reforzo (2º Trimestre).** Cuestionario

> Tarefas de ampliación.

✎ Apartado 3.1. A demografía, unha ciencia para pensar o futuro?

- Explicación: O ámbito de estudo da demografía. Un estado da cuestión.
- Tarefa 1. A demografía, unha ciencia para pensar o futuro?
- Material: Propostos no Classroom. Vídeo explicativo YouTube
- Competencias asociadas: CCL /CD / CAA /CSC
- Destrezas traballadas: Técnicas de estudo académico. Texto argumentativo.

✎ Apartado 3.2. Cantos habitantes ten o noso planeta?

- Explicación: A desigual distribución da poboación sobre o territorio
- Tarefa 2. A densidade de poboación no mundo. Comentario mapa
- Material: Propostos no Classroom. Vídeo explicativo YouTube
- Competencias asociadas: CMT / CCL /CD / CAA / CSC
- Destrezas traballadas: Técnicas de estudo académico. Comentario de mapas.

✎ Apartado 3.3a. Dinámicas e tendencias da poboación mundial

- Explicación: Como se estuda a dinámica da poboación? A. Movementos demográficos e taxas
- Tarefa 3. Os modelos ou réximes demográficos. Comentario gráfica
- Material: Propostos no Classroom. Vídeo explicativo YouTube
- Competencias asociadas: CMT / CCL /CD / CAA /
- Destrezas traballadas: Técnicas de estudo académico. Comentario gráfica.

✎ Apartado 3.3b. Dinámicas e tendencias da poboación mundial

- Explicación: A estrutura da poboación. Comentar unha pirámide de poboación
- Tarefa 4a. Comentario pautado da pirámide da poboación mundial.
- Tarefa 4b. Realiza un comentario pautado da pirámide de poboación española.
- Material: Propostos no Classroom. Vídeo explicativo YouTube
- Competencias asociadas: CMT / CCL /CD / CAA / CIEE
- Destrezas traballadas: Técnicas de estudo académico. Comentario gráfica: pirámide poboación.

	<ul style="list-style-type: none"> ✎ Apartado 3.4. Os fenómenos migratorios <ul style="list-style-type: none"> -Explicación: A inmigración en Europa e os efectos e consecuencias das migracións -Tarefa 5. As migracións hoxe. Causas e principais rutas. Comentario mapa -Material: Propostos no Classroom. Vídeo explicativo YouTube -Competencias asociadas: CMT / CCL /CD / CAA / CIEE -Destrezas traballadas: Técnicas de estudo académico. Comentario de mapas.
<p style="text-align: center;">Metodoloxía (alumnado con conectividade e sen conectividade)</p>	<p>O alumnado que cursa a materia dispón no 100% de conectividade; ao solventarse as dificultades técnicas e de conexión por parte do centro educativo.</p> <p>Durante o terceiro trimestre alternáronse, fundamentalmente, as clases maxistrals, con pequenas postas en común -a través da interacción telemática- e a elaboración individual de tarefas breves por parte do alumnado.</p> <ul style="list-style-type: none"> ☁ O profesor da materia estableceu durante a terceira avaliación dúas sesións de clases telemáticas, de ata 30 minutos de duración, que se complementaron con unha sesión de traballo individual por parte do alumnado -que desenvolveu unha actividade semanal- e unha sesión de resolución de dúbidas.
<p style="text-align: center;">Materiais e recursos</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☁ A teledocencia levouse a cabo a través das plataformas: Cisco Webex e a aplicación Meet -en forma de videochamada-. ☁ A entrega de tarefas e consulta de dúbidas realizouse, de xeito preferente, mediante a ferramenta dixital propia da GSuite de Google: Classroom, e de xeito complementario, a través do correo electrónico @iesillaons. ☁ O alumnado contou cos apuntamentos do tema, así como con materiais gráficos e audiovisuais complementarios, a través da plataforma xa citada: Classroom. ☁ A profesora da materia empregou como material de apoio nas sesións de explicación: o iBook interactivo, os apuntamentos do tema en formato pdf e diversos recursos en liña. Isto foi posible grazas á posibilidade de compartir a pantalla que ofrecen as ferramentas en liña e plataformas mencionadas.

4. Información e publicidade

Información ao alumnado e ás familias	<p>✉ Información ás familias -a través das contas de correo rexistradas na base de datos do Xade- das medidas establecidas con carácter xeral para facilitar a continuidade do proceso de aprendizaxe do alumnado fóra do ámbito escolar mediante o correo electrónico corporativo do centro @iesillaons e, nalgúns casos concretos, mediante mensaxe telefónica a través do sistema Abalar.</p> <ul style="list-style-type: none">– Remitíuselle a cada unha das familias un documento adxunto no cal se lles informou sobre as tarefas propostas polo profesorado para cada grupo-aula. Neste documento achegáronse as actividades, plataformas a usar e outras cuestións académicas a ter en conta por parte do alumnado. Tamén se dispuxo do horario correspondente, xa que na medida do posible, aconsellouse que o alumnado mantivera as mesmas sesións lectivas das materias.– Proporcionóuselles unha ligazón á nube de GDrive do IES Illa de Ons coas instrucións máis detalladas das propostas de tarefas das distintas materias, así como distintos recursos audiovisuais. <p>✉ Información ao alumnado de ditas medidas a adoptar -horarios, materiais, metodoloxías, uso de plataformas dixitais...- mediante a aula virtual da materia creada na plataforma de Google Classroom.</p> <ul style="list-style-type: none">– Remitíuselle, tamén, consellos sobre a dinámica de traballo, insistindo no equilibrio entre a responsabilidade de elaboración das tarefas e a autoxestión dos tempos. <p>✉ Información ás familias e ao alumnado sobre incidencias, rexistros de actividade e de conexión semanal, a través do envío de correo(s) electrónico(s) da profesora da materia ao alumno ou alumna, e mediante a chamada telefónica ás familias por parte do titor/a, o Xefe de Estudos e/ou a profesora da materia</p>
Publicidade	<p>📄 Publicación obrigatoria na páxina web do centro.</p> <p>📄 Publicación na aula virtual da materia, dentro da plataforma: Google Classroom.</p>